

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
“ЄВРОПА–УКРАЇНА–ТЕРНОПІЛЬЩИНА: МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ,
СПІВПРАЦЯ, БЕЗПЕКА”

Ось уже чотирнадцять років поспіль в третю суботу травня в Україні відзначається День Європи. Відзначення цього свята – це важливий крок у зміцненні самоідентифікації України як європейської держави, причетної до традицій та цінностей європейського суспільства. У цей час влада, громадські організації, наукові установи проводять масові заходи, щоб зосередити увагу наших співвітчизників на спільних цінностях, спільній історії всіх європейських держав. Мета цих заходів полягає у формуванні позитивної громадської думки щодо курсу євроінтеграції, в ознайомленні українців із європейськими цінностями та традиціями, у популяризації загального європейського культурного надбання серед громадськості, передусім, в середовищі молоді; залучення населення регіонів України до діяльності, пов’язаної з інтеграцією до ЄС, а також у поширенні ідеї європейської ідентичності серед громадян Європейського Союзу, в акцентуванні на спільних європейських цінностях українців та інших європейських народів.

З кожним роком святкування Дня Європи у регіонах України стає все більш масштабним. В обласних центрах, містах та містечках України щорічно відбуваються святкові заходи. Традиційно до відзначення цієї події долучаються представники ЄС в Україні та працівники посольств й консульств держав-членів ЄС спільно з місцевими обласними, міськими та районними державними адміністраціями. Крім участі в офіційному відкритті святкування Дня Європи, відбуваються культурно-масові заходи, також великий інтерес громадськості викликають зустрічі послів держав-членів ЄС з представниками органів місцевого самоврядування, студентами та викладачами закладів середньої спеціальної та вищої освіти, представниками неурядових та громадських організацій, засобів масової інформації.

З метою розширення знань з питань європейської інтеграції, зовнішньої політики, дипломатії та отримання нової інформації 19–20 травня 2017 р. на історичному факультеті Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка відбулася Міжнародна наукова конференція “Європа–Україна–Тернопільщина: міжнародні відносини, співпраця, безпека”.

Конференцію зініціювала кафедра нової і новітньої історії та методики викладання історії, а серед її співorganizаторів – відділ історії міжнародних відносин і зовнішньої політики України Інституту історії України НАН України, кафедра зовнішньої політики і дипломатії Дипломатичної академії України при МЗС України, Тернопільська обласна державна адміністрація та міська рада, Польське культурно-освітнє товариство в Тернополі.

У роботі міжнародної наукової конференції взяли участь провідні науковці різних вузів Польщі та України, області, викладачі, аспіранти та студенти історичного факультету; вони прибули для обговорення й осмислення досвіду, уроків і значення інтеграційних процесів в країні та в Європі.

Конференція розпочалась з виступу координатора, заступника декана історичного факультету з наукової роботи та міжнародного співробітництва, доктора історичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, керівника наукового проекту: Україна–Європа–Світ: історико-політичні, соціально-економічні та духовні аспекти розвитку Лесі Алексієвць. У вступному слові вона зазначила, що нині Україна наближається до того рубежу своєї історії, коли винятково важливої ваги набувають дослідження, які покликані осмислити завдання нашого народу в контексті міжнародного виміру,

з'ясувати домінанти історичного розвитку та виявити пріоритетні зв'язки між внутрішнім та зовнішньополітичним поступом країни, її європейсько-атлантичні пріоритети. Виявлення та осмислення складних системних трансформацій міжнародних відносин на європейському, і більш глобальному рівні, новітньої геополітичної системи координат, підтримання миру й безпеки в Європі та світі є архіважливими завданнями вітчизняної та європейської історичної науки. Тож, вивчення відносин України із зарубіжними державами, міжнародними організаціями (ЄС, НАТО та ін.), їхнього економічного та політичного досвіду сприятиме її розбудові за європейською демократичною моделлю. Серед багатьох нагальних проблем, які постають перед Україною, особливе місце аналітики відводять зовнішньополітичним, у розв'язанні яких багато важелів має саме історична наука. Власне цим актуальним питанням життєдіяльності присвячена Міжнародна наукова конференція.

Також вітальні промови до учасників конференції виголосили: ректор Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, дійсний член НАПН України Володимир Кравець, заступник голови Тернопільської обласної державної адміністрації Ігор Вонс, голова міської ради Сергій Надал, голова Польського культурно-освітнього товариства в Тернополі Пьотр Фріз, декан історичного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, кандидат історичних наук, доцент Володимир Місько. Було також зачитано вітання від директора Інституту історії України НАН України дійсного члена НАН України, професора Валерія Смоля, в. о. ректора Дипломатичної академії при МЗС України Станіслава Прошка та голови Наукового товариства історії дипломатії та міжнародних відносин Ірини Матяш.

На пленарному засіданні заслухано доповіді доктора філософських наук, професора, проректора з наукової роботи та міжнародного співробітництва ТНПУ ім. В. Гнатюка *Богдана Буяка* ("Міжнародна співпраця ТНПУ ім. В. Гнатюка"), доктора історичних наук, професора, члена-кореспондента НАН України, заслуженого діяча науки та техніки України, лауреата Державної премії в галузі науки і техніки України, завідувача відділу історії міжнародних відносин і зовнішньої політики України Інституту історії України НАН України *Степана Віднянського* ("Європейські студії як засіб популяризації європейського напрямку розвитку України і подолання системної кризи цивілізаційної самоідентифікації українського суспільства"), доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри новітньої історії України імені Михайла Грушевського ЛНУ ім. І. Франка *Олексія Сухого* ("Сучасна східна політика Польщі: візії та перспективи"), доктора історичних наук, доцента кафедри нової і новітньої історії зарубіжних країн КНУ ім. Т. Шевченка *Наталії Городньої* ("Причини міжнародної "української" кризи у західному науковому дискурсі"), доктора історичних наук, професора кафедри міжнародних економічних відносин і міжнародної інформації ТНЕУ *Ігоря Дацківка* ("Актуальні питання щодо інтеграції України в Європейське співтовариство"), доктора історичних наук, доцента кафедри історії України ТНПУ ім. В. Гнатюка *Івана Куцого* ("Генеза цивілізаційного образу Європи в українській історіографії XIX століття"), доктора економічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України *Трохима Ковальчука* ("Міжнародний валютний фонд: фінансовий розпорядник чи політико-економічний поневолювач?"), доктора історичних наук, доцента кафедри філософії та економічної теорії Вінницького торговельно-економічного інституту КНЕУ *Наталії Чорної* ("Україна в зовнішній політиці Республіки Польща (1991–2015 рр.)"), доктора політичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, завідувача кафедри зовнішньої політики і дипломатії Дипломатичної академії України при МЗС

України Людмили Чекаленко (“Концепція безпеки: небажані паралелі”), доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ ім. Т. Шевченка Ярослава Калакури (“Ментальний вимір Української революції 1917–1921 рр. (До 100-річчя революції”)), кандидата історичних наук, доцента кафедри нової і новітньої історії та методики викладання історії ТНПУ ім. В. Гнатюка Ярослава Сека (“Дискурс Центральної Європи в публіцистиці 1980-х – початку 1990-х рр.”), доктора історичних наук, професора кафедри нової і новітньої історії зарубіжних країн КНУ ім. Т. Шевченка Тетяни Орлової (“Україна в контексті світової” – нова навчальна дисципліна у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка”), доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри ДДУ ТНЕУ Оксани Гомотюк (“Іван Франко у формуванні українського інформаційно-культурного простору”), доктора історичних наук, заслуженого діяча науки і техніки України, професора кафедри нової і новітньої історії та методики викладання історії ТНПУ ім. В. Гнатюка Лесі Алексієвець (“Україна – Європа – Світ: “єдність у різноманітті” як відповідь на виклики ХХІ ст.”).

На конференції працювало 4 секції: Україна в глобальному світі: історичний досвід та сучасні виклики, Україна в системі міжнародних відносин: історична перспектива та сучасний стан, 25 років українсько-польських відносин: випробування часом та спільна перспектива на майбутнє, Україна – Тернопільщина у європейському і світовому гуманітарному часопросторі.

Змістовні та проблемні доповіді, котрі були винесені на обговорення, дали змогу присутнім комплексно ознайомитися та обговорити основні питання і поділитися дискусіями про євроінтеграційний курс нашої держави та його перспективи, розглянути питання міжнародної безпеки, зовнішньої політики, сформулювати напрямки подальших наукових досліджень. Наукове зібрання засвідчило, що, незважаючи на історичний досвід, порушені питання згодні викликають значний науковий та практичний інтерес. Вдалим зовнішнім фоном міжнародної наукової конференції стала презентація книг Людмили Чекаленко “Foreign policy of Ukraine” та Марії Пірен “Європейські цінності, детермінанта змін в сучасній Україні”. Також під час роботи конференції у фойє головного корпусу університету було розгорнуто виставку наукової літератури всесвітників Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, вітчизняних та зарубіжних учених із порушеної проблематики.

Підсумовуючи наукову конференцію, Л. Алексієвець, О. Сухий, Т. Орлова, Н. Городня, І. Ярмошик та інші її учасники зацентрували важливість проведення першого такого заходу міжнародного рівня, присвяченого актуальним проблемам міжнародних відносин, співробітництва, безпеки у сучасному глобальному світі, місця й ролі України загалом, і Тернопільщини, зокрема, у європейському світовому історичному процесі, у збереженні миру між народами у Європі й світі. Присутні відзначили належну його організацію, географію учасників, цінність виголошених доповідей. Водночас, учасники конференції зауважили, що тема має широкі перспективи для подальшого її студювання, і ухвалили проведення конференції зробити щорічним на базі історичного факультету ТНПУ ім. В. Гнатюка. Також науковці прийняли Звернення до Генерального секретаря Ради Європи п. Турбйорна Ягланда. За результатами роботи конференції видано збірник матеріалів, який презентує доповіді її учасників.

Леся Костюк (Україна)